

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
29 september 2020	D.053947 Z.020156

Voorstel ingebracht door M. van Belzen
Portefeuillehouder Dhr. H.N.G. Wiendels
Begrotingsprogramma en
taakveld

Wijkteam Stib

Onderwerp Raadsvoorstel Onderzoek Van Montfoort

Voorgesteld besluit

Kennis te nemen van het onderzoek van Van Montfoort naar tekorten in het sociaal domein.

Samenvatting van het voorstel

De kosten verbonden aan de uitvoering van de Jeugdwet laten de afgelopen jaren een stijgende lijn zien. Met name over 2018 is er hierdoor binnen het sociaal domein een groot tekort geconstateerd. Dit is een landelijk verschijnsel. Vanwege het feit dat de Jeugdwet een zogenaamde “open einde regeling” is, is het voor gemeenten moeilijk om grip op de kosten te krijgen. Om voor onze gemeente zichtbaar te krijgen of er toch sturingsmogelijkheden zijn, hebben we onderzoeksbureau Van Montfoort in het voorjaar van 2019 gevraagd om een onderzoek uit te voeren. Dit heeft geresulteerd in bijgevoegd rapport. In het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan om meer grip te krijgen op de uitvoering van de Jeugdwet. In bijlage 2: “Overzicht aanbevelingen rapport Van Montfoort” worden de aanbevelingen kort benoemd en wordt aangegeven wat het college over de aanbevelingen heeft besloten. Uw raad wordt gevraagd om kennis te nemen van het onderzoek van Van Montfoort.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

In 2019 heeft onderzoeksbureau Van Montfoort onderzoek gedaan naar onze tekorten in het sociaal domein. Het onderzoek was gericht op de tekorten in de jeugdzorg en geeft ons inzichten en keuzemogelijkheden ten aanzien van de beheersing van de kosten. Van Montfoort heeft haar bevindingen vastgelegd in een rapport genaamd: “Jeugdzorg Buren onder de loep”. Dit rapport wordt hierna verder aangehaald als: “rapport Van Montfoort”. Hieronder wordt een korte toelichting gegeven op het proces, daarna wordt verder ingegaan op de bevindingen uit het rapport.

Proces

Het rapport Van Montfoort wordt gelijktijdig met de visie op de transformatie van het sociaal domein en bijbehorend uitvoeringsplan aan u voorgelegd, omdat het onderzoek hier een nauwe verwantschap mee heeft. U bent middels het raadsjournaal geïnformeerd over de voortgang van het proces. Hierbij is in het raadsjournaal van 5 juni 2020 aangegeven dat besluitvorming over het al dan niet overnemen van aanbevelingen uit het rapport Van Montfoort aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd. Bij nader inzien is besloten hiervan af te wijken, omdat de aanbevelingen van uitvoerende aard zijn en het daarom aan het college is hierover te besluiten. Het rapport Van Montfoort is besproken in de raadswerkgroep sociaal domein en er heeft op 4 maart 2020 een BOT-sessie met de raad plaatsgevonden. Het wordt u nu ter kennisname aangeboden.

Resultaten onderzoek

De resultaten van het onderzoek geven onder andere aan dat het tekort in de jeugdzorg grotendeels in lijn lijkt te zijn met de landelijke tendens en dat er geen snelle oplossingen zijn om het tekort terug te dringen. Wel zijn er sturingsmogelijkheden om tekorten op de langere termijn zoveel mogelijk te beperken.

Trends

Uit het onderzoek dat Van Montfoort heeft uitgevoerd, blijkt verder dat er een aantal belangrijke trends zijn waar te nemen. Het gaat hierbij om de volgende vier trends:

1. verdubbeling van het aantal toewijzingen in 2018 ten opzichte van 2017, met name ontstaan door inzet van Jeugd GGZ (JGGZ) (hoofdzakelijk op verwijzing huisarts) en inzet van ambulante jeugdhulp (hoofdzakelijk op indicatie van de gemeente);
2. stijging in de kosten bij enkele grote aanbieders;
3. opschaling van lichtere naar zwaardere vormen van jeugdhulp (bijvoorbeeld begeleiding licht of midden naar begeleiding specialistisch); en
4. een stevige groei van het aantal toewijzingen per cliënt.

Bovenstaande trends onder 1, 3 en 4 zijn allen een landelijk fenomeen. Onderzoeksbureau Van Montfoort geeft aan dat met de juiste acties sturing mogelijk is.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het doel is om uit het onderzoek dat Van Montfoort heeft uitgevoerd die sturingsmogelijkheden over te nemen waarmee we verwachten meer grip te krijgen op de uitgaven binnen het sociaal domein. Het onderzoek was met name gericht op beheersing van de kosten binnen de jeugdzorg. Echter hebben veel van de voorgestelde maatregelen invloed op het gehele sociale domein.

Advies

Om de trends te keren adviseert Van Montfoort om diverse acties in te zetten. In totaal worden er in het rapport vijftien aanbevelingen benoemd. Sommige zijn praktisch van aard en kunnen eenvoudig worden ingevoerd. Voor een aantal aanbevelingen geldt dat deze een meer ingrijpend karakter kennen. Dit komt doordat het overnemen van de aanbeveling een forse financiële investering vraagt en/of van grote invloed kan zijn op de werkwijze van ons uitvoerend team Stib en/of van grote invloed kan zijn op de beschikbaarheid van zorg. De aanbevelingen worden in bijlage 2: "Overzicht aanbevelingen rapport Van Montfoort" nader toegelicht.

In een apart raadsvoorstel wordt aan u de visie op het sociaal domein voorgelegd, met als bijlage het uitvoeringsplan voor het uitvoerend team. De visie, het uitvoeringsplan en de aanbevelingen die uit het rapport Van Montfoort worden overgenomen, vormen tezamen de basis van waaruit we verwachten meer grip te krijgen op de uitgaven binnen het sociaal domein.

Hierbij adviseren wij u kennis te nemen van het rapport Van Montfoort.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het advies wel overneemt?

Er zijn geen nadelen en/of mogelijke risico's aan het overnemen van het advies.

4. Wat betekent het als de raad het advies *niet* overneemt?

Er zijn geen gevolgen als de raad het advies niet overneemt.

5. Is het een begrotingswijziging?

Nee

TOELICHTING EN UITVOERING

6. Beleidskader

Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) en aanverwante wet- en regelgeving.

7. Effectmeting, planning en evaluatie

Er is een uitvoeringsplan opgesteld waarin verder vorm en inhoud wordt gegeven aan de taken en werkwijze van het uitvoerend team Stib. Daarnaast is gewerkt aan een visie op transformatie. Deze stukken worden tegelijk met dit voorstel behandeld in de raadsvergadering op 29 september 2020. Vooruitlopend op deze plannen zijn en worden er reeds stappen gezet om de genoemde sturingsmogelijkheden in de praktijk te brengen.

Het jaar 2020 staat in het teken van de omvorming van het uitvoerend team Stib en het (verder) vormgeven van een visie op transformatie. De eerste evaluatie staat daarom gepland in het tweede kwartaal van 2021. Vervolgens wordt ieder half jaar geëvalueerd wat de effecten in de praktijk zijn. Uw raad zal van de resultaten op de hoogte worden gebracht middels de bestuursrapportages.

8. Financiën

Het uitgangspunt is dat de uitgaven jeugdzorg binnen de bestaande begroting blijven. Omdat de jeugdzorg een zogenoemde open-einde regeling betreft, blijft er altijd een risico op overschrijding. Om dit risico af te dekken is er in de begroting reeds een bestemmingsreserve opgenomen van € 800.000,-. Om extra zekerheid in te bouwen is het wenselijk om een bestemmingsreserve op te nemen in de begroting 2021 van € 1.000.000,-. Hiervoor zal het college bij de begroting 2021 een voorstel doen.

9. Communicatie

Medewerkers van ons uitvoerend team zijn meegenomen in het proces, zijn bekend met het rapport Van Montfoort en worden geïnformeerd over de genomen besluiten. Overige belanghebbenden en partners worden geïnformeerd in samenhang met de vaststelling van de visie op het sociaal domein en het daarbij behorende uitvoeringsplan.

10. Burgerparticipatie

Het rapport Van Montfoort is besproken met de participatieraad sociaal domein (hierna te noemen: "participatieraad"). De beleidskeuzes die in bijlage 2: "Overzicht aanbevelingen rapport Van Montfoort" worden voorgelegd zijn ook voorgelegd aan de participatieraad. Zij hebben op verzoek van het college een schriftelijk advies uitgebracht waarin zij kenbaar maakte dat zij voor een deel niet akkoord zijn met de keuzes zoals opgenomen in voormelde bijlage 2. Het gaat hierbij om de volgende twee keuzes; externe second opinion (10) en onderzoek voorperiode OTS (11). In eerste instantie was opgenomen dat we op beiden niet inzetten. Aan de hand van het advies van de participatieraad hebben we een nadere toelichting opgenomen in bijlage 2 en de keuzes genuanceerd. Voor het overige heeft de participatieraad aangegeven wel akkoord te zijn. Het advies van de participatieraad is opgenomen in de bijlagen.

11. Deregulering

Dit voorstel draagt niet direct bij aan deregulering. Uiteindelijk zal een deel van de voorgelegde maatregelen wel tot gevolg hebben dat de toegang tot zorg wordt vereenvoudigd en aanvragen van inwoners efficiënter worden afgehandeld. Een neveneffect zal hierdoor zijn dat de inwoner waar mogelijk met minder regels wordt geconfronteerd.

12. Achtergrondinformatie

Het onderzoek door Van Montfoort is uitgevoerd naar aanleiding van het tekort op de jeugdzorg dat over 2018 is geconstateerd. Op verzoek van de gemeente heeft onderzoeksbureau Van Montfoort een QuickScan uitgevoerd om zichtbaar te maken waardoor het tekort is ontstaan. Vervolgens is nader onderzoek gedaan om in beeld te krijgen hoeveel budget er nodig is en wat er nodig is om binnen dit budget te blijven.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- Bijlage 1: Rapport Van Montfoort: "Jeugdzorg Buren onder de loep"
- Bijlage 2: Overzicht aanbevelingen rapport Van Montfoort
- Advies Participatieraad sociaal domein

Inlichtingen bij:

Naam
Team

Mandy van Belzen
Beleid